

Удосконалення інформаційного забезпечення інноваційно-інвестиційної підтримки об'єктів агропромислової сфери

В статті розглянуто питання щодо удосконалення інформаційного забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності об'єктів аграрної сфери на основі застосування сучасних інформаційних технологій для аналізу поточної ситуації, прийняття рішень на поточну та подальшу перспективу.

інформаційне забезпечення, інноваційно-інвестиційна діяльність, аграрна сфера, інформаційні технології

Вступ. Концентрація фінансових та інтелектуальних ресурсів на реалізації пріоритетних напрямів інвестування бачиться у запровадженні індикативного планування фінансового забезпечення об'єктів інвестування на основі передбачення майбутнього та з огляду на регуляцію, яка стосується економіки в цілому та її складових в аграрній сфері. У контексті науково-технологічних позицій йдеться про необхідність гармонізувати систему формування, зберігання, обробки, передавання, розповсюдження, використання статистичної інформації, узагальнити досвід функціонування інформаційно-технологічних парків, опрацювати довгострокову програму розвитку їхньої діяльності, створити ефективну інформаційну інфраструктуру, розробити механізми стимулювання інформаційного забезпечення діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів.

Постановка завдання. Вагомий внесок у розробку теоретико-методологічних аспектів проблеми інформаційного забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності АПК зробили вчені, такі як: М.Бриль, О. Бутенко, Євнух О. Т., Казанцеві А.К., Миндели Л.Є., Яковенко С.І. та ін. Водночас, теоретико-методологічна сутність та організаційно-економічний механізм розвитку інформаційного механізму інвестиційної діяльності у сфері агропромислового виробництва залишаються недостатньо висвітленими. Тому метою написання статті є обґрунтування інвестиційно-інноваційної діяльності АПК та удосконаленні інформаційного забезпечення розвитку інвестиційної підтримки об'єктів агропромислової сфери.

Результати. В аграрному секторі, як і в інших секторах національної економіки, розвиток інвестиційно-інноваційних складових економічної діяльності визначається значною мірою тим, наскільки ефективно організовано їх інформаційне забезпечення. Положення про те, що "інформація – не лише один із найважливіших економічних ресурсів, але й кінцевий продукт всієї економіки" [1] зайвий раз посилює вагомість такого твердження. Конкурентоспроможність окремих компаній, галузей, зрештою, національної економіки в цілому, їх привабливість для вітчизняних та іноземних інвесторів багато в чому залежать від рівня розвитку інформаційної інфраструктури: за сучасних умов у вигравному стані виявляється той, хто володіє доступом до інформаційних баз (комп'ютерними комунікаціями), вміє швидше (оперативніше) отримати якісну (точну, об'єктивну, максимально повну) інформацію щодо певної економічної ситуації, прийняти виважене (оптимальне) рішення щодо власних господарських дій.

Враховуючи розвиток ринку інформаційних технологій, все більші обсяги інформації отримують можливість швидше та з меншими фінансовими витратами розпо-

всюджуватися серед усе більшого кола організацій, підприємств, установ, фізичних осіб. Індустрія розробки програмних засобів забезпечує користувачів вишуканим арсеналом засобів автоматизованої обробки інформації та прийняття рішень на основі аналізу, прогнозування, імітаційного моделювання. Зріє перехід від згаданої вище “індустриальної економіки” до “інформаційної економіки”, а через неї до “економіки, побудованої на знаннях” [2], потенційні можливості якої безумовно сприятимуть активізації суттєво “знаннєво орієнтованих” її складових – інвестиційної та інноваційної. Останнє, у свою чергу, сприятиме економічному розвитку, адже, за оцінкою економістів [3], приріст ВВП на 79-80% визначається інноваціями, передумовою яких є інвестування розумової праці людини та спрямування інвестицій на створення умов, які сприяють найбільш ефективному використанню її розумових здібностей та набутих знань.

Національна програма інформатизації України, що розроблена, спроможна забезпечити інформаційну підтримку інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств, але потрібні якісні зміни щодо формування інформаційних ресурсів та організацій доступу до них, перше всього – мотивація зацікавлених структур до становлення ефективної Національної системи науково-технічної інформації та її інтеграції у світовий інформаційний простір. У цьому напрямку діють міждержавні угоди, створено Всеукраїнську асоціацію інформаційних служб, продовжується формування інформаційних ресурсів, функціонують інформаційні мережі. Незалежно від того, які з них використовуються, бізнес-проекти, розроблювані на їх основі, знаходяться під істотним впливом ринкових факторів – фінансових, організаційних та виключно інформаційних.

Пропонована схема інформаційного забезпечення механізму інвестиційної підтримки об’єктів АПК представлена на рис. 1. Вважаємо, що інформація має надходити від реального підприємства (можливо, підприємця), де виникли потреби щодо інвестування, чи реального потенційного інвестора, через системний вхід (механізм інвестиційної підтримки, як підкреслювалося раніше, розглядається як складна організаційна система) до підсистеми інформаційних технологій, де має пройти (залежно від ситуації) послідовність етапів обробки – від попереднього аналізу до оцінки наслідків від дії виявлених закономірностей (тенденцій, регламенту тощо). На кожному з етапів обробки використовуються бази даних (нормативних, оперативних-тактичних, стратегічних перспективних тощо) та банки знань щодо розвитку агропромислової сфери, цільових орієнтирів, діючих механізмів розвитку тощо. Отримані результати обробки інформації повертаються тому ж підприємству (підприємцю) чи інвестору, звідки надходили первинні дані, для прийняття виваженого рішення щодо актуалізації процесу інвестиційної діяльності за адресною ознакою (з даними щодо потенційної іншої сторони): для підприємства – інвестора, для інвестора – підприємства. Одночасно в інформаційних технологіях передбачається створення й підтримка віртуально діючого кіберпростору з об’єктами, що є електронним аналогом реальних об’єктів – віртуальним підприємством, віртуальним інвестором, віртуальними зв’язками між ними. Останнє уявляється особливо необхідним для виявлення шляхів підвищення ефективності від прийняття тих чи інших інвестиційних рішень, адже експерименти, необхідні для виявлення наслідків від прийняття тих чи інших рішень, які б проводилися на реальних об’єктах, неможливі, а імітаційне моделювання віртуальних об’єктів у кібернетичному просторі, що є електронним (віртуальним) аналогом дійсності – річ допустима.

Щодо інформаційного фактору в інформаційних технологіях, то на рівні підприємства АПК слід мати на увазі три аспекти його впливу – як функції забезпечення виробничого процесу, як інтегральної складової кінцевого продукту виробництва, як організаційного інструменту для створення віртуальних форм підприємства.

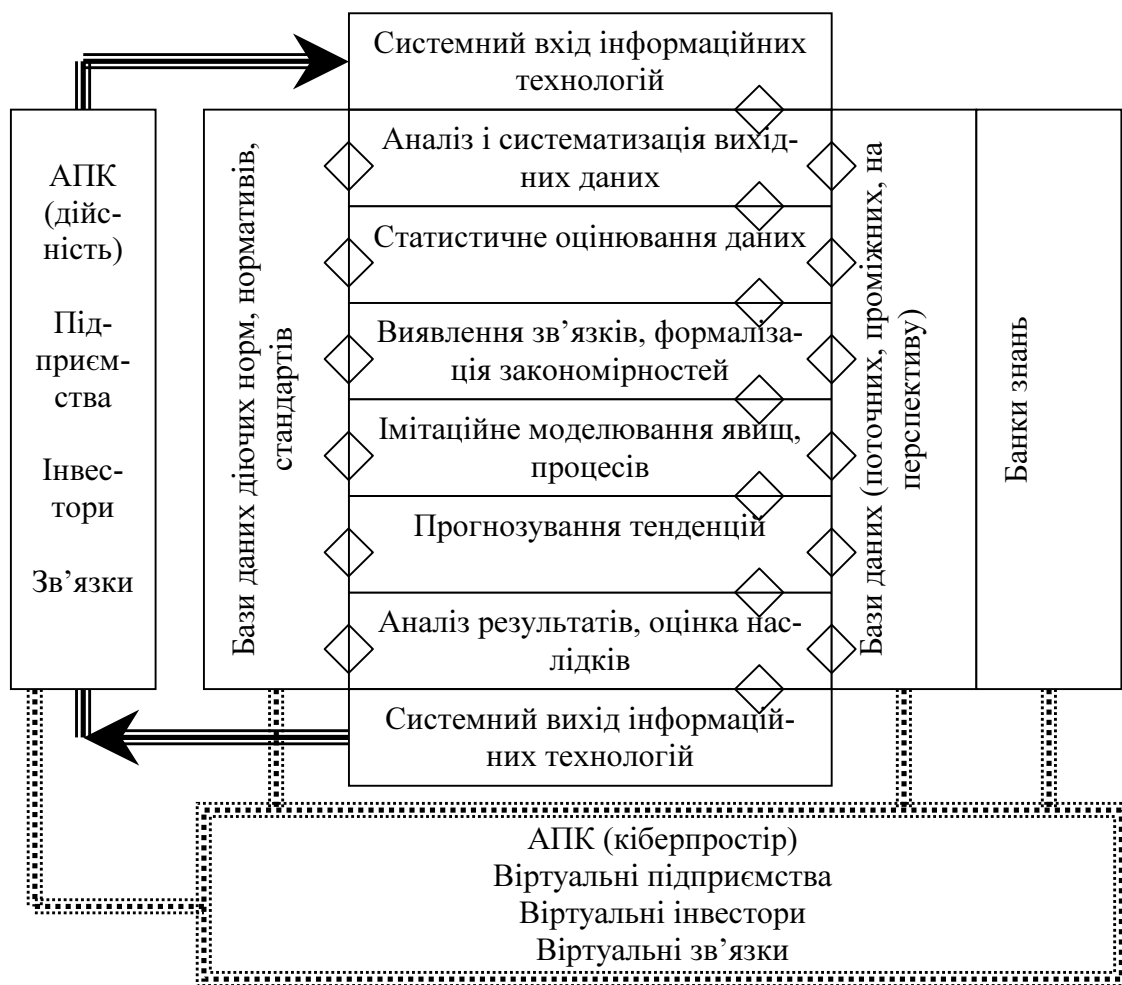

Рисунок 1 – Схема інформаційного забезпечення механізму інвестиційної підтримки об'єктів агропромислової сфери

Проблеми, що виникають у випадку застосування інформаційних технологій, поділяються (умовно) на три узагальнені групи: типові, перехідного періоду, актуальні [4]. Ці проблеми пов'язані переважно зі специфікою автоматизації бізнес-проєктів (ВРА – business process automation): автоматизація сама по собі призводить лише до прискорення існуючих процесів, але не до багаторазового збільшення ефективності, якої бажано було б домогтися. Збільшення ефективності досягається не стільки за рахунок автоматизованої обробки даних, скільки за рахунок системного аналізу стану справ, імітації впливу прийнятих рішень на зміну стану, прогнозування цих наслідків на ближню й дальню перспективу. Такі задачі стосовно інвестиційно-інноваційної діяльності як інформаційно насичені, мають бути підтримані засобами математичного (зокрема, імітаційного) моделювання, експертного оцінювання ситуацій, прогнозування та прийняття науково обґрунтованих рішень.

Інформаційна підтримка інвестиційної діяльності, відповідаючи вимогам сучасних інформаційних технологій, не позбавлена ризику як для підприємств, так і для економіки країни в цілому. Широке застосування останніх торкатиметься рівня регулювання економічних процесів з боку банків, який закономірно повинен зменшитися, проникнення іноземної валюти на територію країни, яке має розширитися (явище, відоме під назвою “валютна субституція”), реалізації національної економічної політики, можливості якої мають звужитися, переміщення капіталу та виробництва туди, де їхнє функціонування виявлятиметься нижчим, тощо. Цьому сприятиме розповсюдження таких елементів, притаманних інформаційній складовій інформаційних технологій, як

електронні платіжні інструменти (е-банкінг, пластикові картки, електронна готівка), електронні розпорядження, електронні підписи, віртуальні підприємства. Створюються сприятливі умови для мобільності капіталу та розвитку податкової конкуренції без обмежень щодо відстані та кордонів.

Висновки. Не виключено, що використання інформаційних технологій без відповідної умовам національної економіки інформаційної підтримки, потенційно розрахованої на сприяння економічному розвитку, може стати загрозою економічній безпеці, суверенітету, що не можна залишити поза увагою при вирішенні таких важливих завдань як інвестиційна діяльність та інноваційна активність підприємств. Для уникнення небажаних наслідків варто на державному рівні розробити відповідну програму інформаційної підтримки інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств, яка б враховувала потреби фінансової підтримки розвитку, можливості впровадження нововведень, особливості новітніх інформаційних технологій та тенденції поширення кіберпростору.

Розглядаючи інвестиційну діяльність підприємств АПК як об'єктивну необхідність їх економічного розвитку, пропонується застосування сучасних інформаційних технологій для аналізу поточної ситуації, виявлення варіантів впливу на її зміну, прогнозування наслідків впливу, прийняття рішень на ближню та дальню перспективу. Такі технології потребують подальшого дослідження на рівні інформаційної підтримки, від вибору шляхів реалізації якої залежить ефективність інвестиційної діяльності підприємств. Для підвищення ефективності необхідно мотивувати діяльність, спрямовану на розробку програм інформаційної підтримки інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств АПК, які б враховували потреби фінансового розвитку, можливості впровадження нововведень, особливості новітніх інформаційних технологій та тенденції поширення кібернетичного простору агропромислової сфери.

Список літератури

1. Євнух О. Т. Інформаційна епоха й проблеми економіки. Ж. "Актуальні проблеми економіки", №12(42), 2004.
2. Инновационный менеджмент: справ. пособие / Под ред. П.Н. Завлина, А.К. Казанцева, Л.Э. Миндели. – М.: ЦИСН, 1998. – 568 с.
3. Санто Б. Инновация как средство эффективного развития. – М.: Прогресс, 1996. – 312 с.
4. Яковенко С.І. Реїжиніринг бізнес-процесів шляхом інформатизації управління на підприємствах України. Ж. „Актуальні проблеми економіки”, № 9(39), 2004.

В статье рассмотрен вопрос об усовершенствовании информационного обеспечения инновационно-инвестиционной деятельности объектов в аграрной сфере на основании применения современных информационных технологий для анализа поточной ситуации, принятия решений на поточную и дальнейшую перспективу.